

Correctievoorschrift VMBO-KB 2005

tijdvak 2

GESCHIEDENIS EN STAATSINRICHTING CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examiner. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examiner past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examiner ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examiner en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examiner vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examiner en door de gecommitteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar een keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examiner of de gecommitteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
Voor de beroepsgerichte programma's in de basisberoepsgerichte leerweg geldt:
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de door het bevoegd gezag gegeven regels.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen Geschiedenis en staatsinrichting KB kunnen maximaal 46 scorepunten worden behaald.

De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak Geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

DE KOUDE OORLOG

- 1 B
- 2 A
- 3 D
- 4 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):
  - Stalin wilde ongestoord in de door hem bezette gebieden communistische regeringen installeren.
  - Stalin rekende de door hem bevrijde gebieden tot zijn invloedssfeer (waar anderen niets mee te maken hadden).
  - Stalin wantrouwde Groot-Brittannië/Westerse landen.
- 5 **maximumscore 2**
Uitspraak 1 is onjuist.
Uitspraak 2 is onjuist.
Uitspraak 3 is juist.

Indien drie antwoorden juist 2
Indien twee antwoorden juist 1
Indien geen of één antwoord juist 0
- 6 C
- 7 **maximumscore 1**
eerst 5, dan 6 en ten slotte 4

Opmerking
Er is slechts één juiste volgorde.
- 8 **maximumscore 1**
Uit het antwoord moet blijken dat de meeste Nederlanders zich in de jaren vijftig identificeerden met de Verenigde Staten / achter de Verenigde Staten stonden / partij kozen voor de Verenigde Staten tijdens de Koude Oorlog.
- 9 C

Vraag	Antwoord	Scores
● 10	A	
○ 11	maximumscore 2 Uit het antwoord moet blijken: <ul style="list-style-type: none"> • De afbeelding: het succes van de Sovjetruimtevaart / vlag met hamer en sikkel/torensplits met (rode) ster zijn als communistische symbolen prominent aanwezig / de overwinning/de macht van het volk/juichende mensen. • Het gebruik van de postzegel: de hele bevolking krijgt dergelijke postzegels te zien. 	1 1
○ 12	maximumscore 3 Bron 10 is kenmerkend voor het Westen. Bron 11 is kenmerkend voor het Oosten. Bron 12 is kenmerkend voor het Westen. Bron 13 is kenmerkend voor het Westen. Bron 14 is kenmerkend voor het Oosten.	
	Indien vijf antwoorden juist Indien vier antwoorden juist Indien twee of drie antwoorden juist Indien geen of één antwoord juist	3 2 1 0
○ 13	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> → De Verenigde Staten wilden een direct conflict/oorlog met de Sovjetunie vermijden. → De Verenigde Staten wilden de relatie/gesprekken met de Sovjetunie (o.a. over wapenvermindering) niet in gevaar brengen / de Koude Oorlog niet laten escaleren. 	
○ 14	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is: Er is een gesprek gaande tussen de leidinggevenden en het personeel / de leidinggevenden bevinden zich temidden van het personeel.	
○ 15	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is: Uit de bron blijkt wantrouwen van het Oosten ten opzichte van het Westen; dat is te zien aan de (volgens de bron) overdreven manier waarop de Verenigde Staten de Sovjetunie bespioneren met behulp van een spionagevliegtuig, de U2.	
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een juiste keuze een juiste toelichting volgt met behulp van een onderdeel van de bron, mag een scorepunt worden toegekend.</i>	
○ 16	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • persoon links: de Sovjetunie • persoon rechts: de Verenigde Staten 	1 1
○ 17	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende): <ul style="list-style-type: none"> → De wereld(bevolking) heeft baat bij het einde van de Koude Oorlog. → De Koude Oorlog is een conflict dat vrijwel iedereen in de wereld aangaat. 	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 18 **maximumscore 2**
 Voorbeeld van een juist antwoord is:
- Angst, omdat in de bron verwezen wordt naar een herhaling van het agressieve optreden van Duitsland in het verleden 1
  - Deze angst is niet terecht gebleken, omdat in deze periode (één van de volgende): 1
    - het verenigde Duitsland geen agressieve bedoelingen heeft laten zien.
    - het verenigde Duitsland een betrouwbaar lid van de NAVO / EU is gebleken.
    - het verenigde Duitsland een betrouwbare economische factor/handelspartner is gebleken.

DE INDUSTRIËLE SAMENLEVING IN NEDERLAND

- 19 **A**
- 20 **B**
- 21 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):
  - omdat de geringe sociale mobiliteit / het bestaan van armoede/een grote groep armen algemeen geaccepteerd was
  - omdat gezagsverhoudingen/de indeling in standen gerechtvaardigd werd(en) vanuit de godsdienstige overtuiging/maatschappelijke verhoudingen
  - omdat er sprake was van een grote tegenstelling tussen arm en rijk
- 22 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):
  - Het leert de kinderen (die niet naar school gaan) orde / discipline.
  - Het is beter te werken in de fabriek dan rond te zwerven.
- 23 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):
  - Het was een extra bron van inkomsten voor de weeshuizen.
  - De kinderen werd op deze manier discipline/orde/tucht bijgebracht.
- 24 **A**
- 25 **maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken: tegen fabriekswerk/ongezond/langdurig werk (of voorbeelden daarvan).
- 26 **maximumscore 2**
 Bij hoofdstuk 1 hoort bron 28.
 Bij hoofdstuk 2 hoort bron 25.
 Bij hoofdstuk 3 hoort bron 26.
 Bij hoofdstuk 4 hoort bron 24.
 Bij hoofdstuk 5 hoort bron 27.

 Indien vijf antwoorden juist 2
 Indien drie of vier antwoorden juist 1
 Indien geen, één of twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

○ 27 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- Het zijn de laatste resten uit een tijd die we niet moeten vergeten / industrieel erfgoed.
- Het zijn unieke ontwerpen / unieke voorbeelden uit de geschiedenis van de industriële architectuur.
- Industriële monumenten laten zien op welke manier onze industriële samenleving zich heeft ontwikkeld.

○ 28 **maximumscore 2**

Dat blijkt uit

- zin 4
- zin 6

1

1

● 29 **A**

○ 30 **maximumscore 1**

Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende):

- economische groei
- toename van werkgelegenheid
- stijging van de export
- goede concurrentiepositie

● 31 **B**

● 32 **B**

● 33 **B**

○ 34 **maximumscore 1**

Uit het antwoord moet blijken dat de stelling juist is, want vrouwen hebben (nog steeds) weinig leidinggevende posities / zijn ondervertegenwoordigd in leidinggevende posities bij ministeries.

Opmerking

1 Een omgekeerde redenering waaruit blijkt dat mannen oververtegenwoordigd zijn in leidinggevende posities mag ook goed gerekend worden.

2 Alleen als na 'juist' een juiste verklaring volgt, mag een scorepunt worden toegekend.

○ 35 **maximumscore 3**

- Bij 1870 horen bron 35 en 37
- Bij 1930 horen bron 33 en 36
- Bij 1980 horen bron 32 en 34

1

1

1

Opmerking

Alleen als na een jaartal de beide bronnen juist zijn, mag een scorepunt worden toegekend.

● 36 **B**

inzenden scores

Voor dit examen hoeft u geen afnamegegevens aan de Citogroep te verstrekken.

BRONVERMELDING

- 1: naar: J. Bezemer, Een geschiedenis van Rusland. Van Rurik tot Breznev, Amsterdam 1988, pag. 246-247.
- 2: R. Steining er e.a., De bevrijding van Europa. Kleurenfoto's uit Amerikaanse archieven, Bussum 1980, pag. 111.
- 3: naar: J. Laloy, De conferentie van Jalta. Verleden, heden en toekomst, Bloemendaal 1989, pag. 133.
- 4: R. Steining er e.a., De bevrijding van Europa. Kleurenfoto's uit Amerikaanse archieven, Bussum 1980, pag. 160.
- 5: K. van den Hoek e.a., De Tweede Wereldoorlog. Duitsland verliest op alle fronten, Rotterdam 1978, pag. 117.
- 6: K. van den Hoek e.a., De Tweede Wereldoorlog. De trieste balans van een Wereldoorlog, Rotterdam 1978, pag. 129.
- 7: naar: P. Fortuyn, Autobiografie van een babyboomer, Rotterdam 2002, pag. 22.
- 8: F. Behrendt, Grafische signalen, Amsterdam 2000, pag. 237.
- 9: P. Geurts e.a., Bronnenboek. De laatste vijftig jaar in teksten en documenten, Amsterdam 1971, pag. 96.
- 10: naar: P. Geurts e.a., Bronnenboek. De laatste vijftig jaar in teksten en documenten, Amsterdam 1971, pag. 100.
- 11: naar: J. Demey, Geschiedenis in documenten, Amsterdam 1971, pag. 248.
- 12: naar: P. Geurts e.a., Bronnenboek. De laatste vijftig jaar in teksten en documenten, Amsterdam 1971, pag. 99.
- 13: naar: http://www.musiclinks.nl/K/Klein_Orkest/songtekst-Over-de-muur-L6991.html
- 14: naar: J. van Bon e.a., WIEG, Dat is geschiedenis, Den Haag 2000, pag. 75.
- 15: naar: National Geographic Nederland-België, Breda december 2001, pag. 46.
- 16: B. Naarden: 'Oost-Europa ligt niet meer op de maan', (uit: Spiegel Historiae, jaargang 27, nr. 4/5, Amsterdam 1992, pag. 163).
- 17: V. Beijer e.a., Sfinx. Leesboek 3 HV, Utrecht 2001, pag. 107.
- 18: A. Bosch en L. Wessels, Veranderende grenzen. Nationalisme in Europa, 1919-1989, Nijmegen 1992, pag. 411.
- 19: naar: A. Markovits en S. Reich, Het Duitse dilemma, Houten 1998, pag. 138.
- 20: L. van Heijningen, Nederland honderd jaar geleden, Rijswijk 1988, pag. 34.
- 21: naar: H. Lademacher, Geschiedenis van Nederland, Utrecht 1993, pag. 291-292.

22: naar: I. Brugmans, Stapvoets voorwaarts, sociale geschiedenis van Nederland in de negentiende eeuw, Haarlem 1978, pag. 32 en 33.

23: naar: J. Vleggeert, Kinderarbeid in de negentiende eeuw, Haarlem 1978, pag. 89.

24 t/m 28: E. Nijhof (red.), Industrieel erfgoed: Nederlandse monumenten van industrie en techniek, Utrecht 1996, pag. 41, 56, 127, 145 en 150.

29: De Volkskrant, 08-01-2002, pag. 2.

30: naar: <http://www.geheugenvannederland.nl>

31: B. van Wakeren, Zo leven de mensen, deel 3, Groningen 1981, pag. 53.

32: H. Jansen, Levend verleden, De Nederlandse samenleving van de prehistorie tot in onze tijd, Amsterdam 1983, pag. 233.

33: naar: G. Verwey, Geschiedenis van Nederland, levensverhaal van zijn bevolking, deel VI, Amsterdam 1998, pag. 22 -23.

34: J. van der Lans en H. Vuijsje, Lage Landen Hoge Sprongen, Nederland in beweging 1898-1998, Wormer 1998, pag. 136.

35: naar: J. Vleggeert, Kinderarbeid in de negentiende eeuw, Bussum 1978, pag. 23-24.

36: E. Nijhof (red.), Industrieel erfgoed: Nederlandse monumenten van industrie en techniek, Utrecht 1996, pag. 140.

37: E. Nijhof (red.), Industrieel erfgoed: Nederlandse monumenten van industrie en techniek, Utrecht 1996, pag. 36.

38: bewerkt door Cito/Cevo (naar: B. van Wakeren, Zo leven de mensen, deel 3, Groningen 1981, pag. 17, 36).